

TER ONDERTEKENING

Aan: MPVO

**Kanselijkheid en
Onderwijsondersteuning**

Van

Persoonsge...

Persoonsgegevens

Datum

13 september 2023

Referentie

42161130

Bijlagen

2

**Interdepartementaal
afgestemd**

VWS

Reactie m.b.t. (brand)brieven bekostiging onderwijs in
gesloten jeugdhulpinstellingen

Aanleiding

In juni 2023 ontving de vaste Kamercommissie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap van de Tweede Kamer (TK) een brief van de Sectorraad Gespecialiseerd Onderwijs en Jeugdzorg Nederland. De TK heeft u gevraagd om een reactie op deze brief, waarin de partijen hun vragen en zorgen uiten bij de bekostiging van het onderwijs in gesloten jeugdhulpinstellingen. Een soortgelijke brief, waarin ook wordt verwezen naar de brief aan de Tweede Kamer, is door *Bedrijf...* en *Bedrijfsinfor...* (twee besturen die residentieel onderwijs verzorgen) ook gestuurd aan OCW. In deze nota wordt uw akkoord gevraagd op het ondertekenen en verzenden van de commissiebrief en de brief aan *Perso...* en *Bedrijfsinfor...*.

Geadviseerd besluit

- Akkoord gaan met het ondertekenen en verzenden van de brief aan de Tweede Kamer.
- Akkoord gaan met het ondertekenen en verzenden van de brief aan *Perso...* en *Bedrijfsinfor...*.

Kernpunten

Commissiebrief:

- U geeft in de brief aan dat er nieuwe ontwikkelingen op dit dossier zijn waar u de Kamer ook over heeft geïnformeerd. U geeft aan hier ook met de betrokken partijen verder over in gesprek te zijn, net zoals u dat de afgelopen periode continu bent geweest.
- In de brief erkent u de zorgen die de partijen hebben bij de transitie in de gesloten jeugdhulp. U spreekt uw waardering uit voor inzet van alle betrokkenen bij de af- en ombouw van de gesloten jeugdhulp en geeft aan dat het ministerie van OCW zich in zal blijven zetten om dit proces zo goed als mogelijk te ondersteunen.
- U doet een oproep aan alle partijen om met elkaar in de regio in gesprek gaan om te bezien wat er nodig is in die regio, welke afspraken gemaakt moeten worden en wat dit betekent voor de op handen zijnde subsidieaanvragen.
- U gaat ook in op het verzoek van de partijen om een ophoging per capaciteitsplek. U geeft aan dat de huidige bekostigingssystematiek op basis van capaciteit door blijft lopen. De jaren 2023 en 2024 zijn bedoeld om verder ervaring op te doen en knelpunten en goede voorbeelden op te halen. Om zo te bepalen hoe de beschikbare middelen uit het

coalitieakkoord in de periode na 2024 structureel ingezet kunnen worden en de bekostiging van scholen bij gesloten jeugdhulpinstellingen goed aan blijft sluiten op de situatie na de af- en ombouw. U geeft aan hierover de komende periode verder in gesprek te gaan.

Nieuwe ontwikkelingen die u in de brief nogmaals benoemd:

- In juli 2023 hebben de staatssecretaris van VWS en MOCW de Kamer, op verzoek van het lid Westerveld, geïnformeerd over de budgetten van residentieel onderwijs en de ondersteuning die in het kader van de subsidieregeling beschikbaar is.¹
- In september 2023 hebt u de Kamer geïnformeerd over nieuwe ontwikkelingen met betrekking tot de subsidieregeling onderwijscoalities af- en ombouw gesloten jeugdhulp. Zo wordt het subsidieplafond opgehoogd van € 12 miljoen naar € 24 miljoen euro voor de jaren 2023 en 2024. Het maximale bedrag per leerling wordt daarom niet langer naar beneden bijgesteld als er meer aanvragen worden ingediend dan eerder geschat²
- Scholen op het terrein van gesloten jeugdhulpinstellingen kunnen bovendien ondersteund worden indien zij niet uitkomen met de beschikbare middelen en hiermee de continuïteit van het onderwijs in het geding komt. Inmiddels hebben we van Perso... een aanvraag ontvangen voor aanvullende bekostiging.
- Tot slot benoemt u (zoals in de kamerbrief zorg en onderwijs ook gecommuniceerd³)- tot welke aanpassingen en waarborgen in de subsidieregeling we op basis van gesprekken met het veld zijn gekomen om zo goed mogelijk met de betrokkenheid van de scholen op het terrein van gesloten jeugdhulpinstellingen rekening te houden.
 - Een school bij een gesloten jeugdhulpinstelling mag bijvoorbeeld niet geweigerd worden als het zich wil aansluiten bij een onderwijscoalitie.
 - De subsidie kan daarnaast al ingezet worden voor activiteiten die per juli 2023 zijn gestart, om zo beter aan te sluiten bij het schooljaar 2023-2024.
 - Bovendien is er samen met experts uit het veld een handreiking ontwikkeld die partijen kunnen gebruiken bij het maken van de subsidieaanvraag.
 - Daarnaast zijn de regioregisseurs residentieel onderwijs⁴ nog beschikbaar om met aanvragers mee te denken en contacten te

¹ Kamerstukken II, 2022-2023, 31497, nr. 466

² Kamerstukken II, 2022-2023, 36200-VIII, nr. 103

³ Kamerstukken II, 2022-2023, 31497, nr. 466

⁴ De VO-raad heeft, om de overgang naar de nieuwe situatie te begeleiden, in 2022 in opdracht van OCW vier regioregisseurs aangesteld voor de transformatie van het onderwijs in de jeugdhulpinstellingen. Deze regioregisseurs kunnen tot en met oktober 2023 met de samenwerkingsverbanden meedenken over de inhoud van het plan van aanpak en het leggen van contacten met relevante partijen. Zo organiseren zij regelmatig regionale bijeenkomsten.

leggen.

Brief aan Perso... en Bedrijfsinfor...:

- U geeft aan dat er op ambtelijk niveau meerdere gesprekken gevoerd zijn over de zorgen die de partijen hebben.
- Zo zijn de jaren 2023 en 2024 bedoeld om verder ervaring op te doen en knelpunten en goede voorbeelden op te halen. Om zo te bepalen hoe de beschikbare middelen uit het coalitieakkoord in de periode na 2024 structureel ingezet kunnen worden. En ook om te bepalen hoe de bekostiging van scholen bij gesloten jeugdhulpinstellingen zo kan worden aangepast dat deze aansluit bij de situatie na de af- en ombouw.
- U deelt met hen acties die ondernomen zijn naar aanleiding van eerdere signalen die ontvangen zijn:
 - de ophoging van het subsidieplafond van € 12 miljoen naar € 24 miljoen euro;
 - dat er gesprekken zijn gevoerd waarin zij gewezen zijn op de mogelijkheid voor het indienen van een aanvraag voor aanvullende bekostiging. En dat er inmiddels een aanvraag binnen is van Perso....

Toelichting

Samenvatting zorgen en vragen in de brief van Sectorraad GO en Jeugdzorg Nederland :

De Sectorraad GO en Jeugdzorg Nederland delen in hun brief de volgende vragen/zorgen:

- Het tempo van de af- en ombouw van gesloten jeugdhulp en de garantie dat de leerlingplaatsen bekostigd worden.
- Volgens de partijen "wordt er weliswaar gewerkt aan een landelijke subsidieregeling, maar wordt deze pas 1 juli gepubliceerd, terwijl deze al effect heeft op de bekostiging vanaf januari 2023. Voor scholen die van deze bekostiging afhankelijk zijn is dit een zeer ongewenste en feitelijk onbehoorlijke situatie".
- De compensatie van 1,9 miljoen euro is volgens de partijen te laag, slecht geïmplementeerd en heeft een averechts effect doordat scholen die de beoogde reductie (deels) hebben weten te realiseren, een kleiner aandeel uit de regeling ontvangen van de scholen die de gewenste reductie niet of minder hebben gerealiseerd.
- De partijen vragen zich af waarom er geen soortgelijke verhoging van de aanvullende bekostiging is per capaciteitsplek voor de scholen bij gesloten jeugdhulpinstellingen, net zoals bij JJI-scholen is doorgevoerd.
- De partijen leggen het verzoek neer om met het veld in gesprek te gaan over hoe de subsidieregeling vormgegeven kan worden, waarbij er aandacht is voor (1) de instandhouding van de bestaande scholen voor tenminste de periode 2023 en 2023 én (2) de wijze waarop het onderwijs en de ondersteuning voor jeugdigen die tijdelijk verblijven in gesloten of open jeugdhulpinstellingen of kleinschalige (woon)voorzieningen verder kan worden ontwikkeld of georganiseerd.
- De partijen doen het verzoek om bij de verdere uitwerkingen van de bekostiging van het onderwijs in gesloten jeugdhulpinstellingen in gesprek

te gaan over: "het geld dat wordt onttrokken aan het residentiële onderwijs ten gunste van een (in hun beleving) niet met het werkveld afgestemde subsidieregeling".

Samenvatting zorgen en vragen in de brandbrief van Persoo... en Bedrijfsinform...:

- Het uitblijvende gebrek aan financiële zekerheid voor (gespecialiseerd) onderwijs in kleinschaligheid.
- Onvoldoende financiering voor het huidige jaar op die locaties waar de meeste afbouw (van gesloten jeugdhulp) heeft plaatsgevonden als onzekerheid over een passende regeling vanaf 2024.
- De extra financiering die in 2022 werd toegekend als reactie op de motie Westerveld (september '21) om onderwijs in kleinschaligheid en de daarbij behorende expertise te behouden, is tot op heden onvoldoende gerealiseerd.
- De partijen zien geen andere keus dan het onderwijs op de locaties stop te zetten.

Achtergrondinformatie af- en ombouw gesloten jeugdhulp:

Ambitie uit het Rijk

De gesloten jeugdhulp en bijbehorend onderwijs gaan een grote transformatie tegemoet, mede ingegeven door een unaniem aangenomen motie die het kabinet oproept om te stoppen met gesloten jeugdhulp en in te zetten op onder meer ambulante zorg.⁵ Dit kabinet kiest ervoor om de af- en ombouw van de gesloten jeugdhulp langs twee sporen te laten verlopen, waarbij het doel is dat elke jeugdhulpinstelling 2025 kleinschalig werkt en we in 2030 zo dicht mogelijk bij nul gesloten plaatsingen zijn.⁶

Gevolgen voor het onderwijs

Deze twee sporen hebben ook gevolgen voor het onderwijs op de locaties voor gesloten jeugdhulp en het onderwijs daaromheen.

- Bij plaatsing in een gesloten instelling krijgen jongeren nu in het algemeen les op een school op het terrein van de instelling en heeft het samenwerkingsverband (hierna: swv) geen formele rol. De ondersteuningsbekostiging van deze scholen loopt namelijk rechtstreeks vanuit OCW, op basis van capaciteit.
- De transitie naar de meer kleinschalige open voorzieningen vraagt een intensievere inzet vanuit de swv'en en scholen: zij dienen een passende onderwijsplek te vinden voor de jeugdigen in deze voorzieningen (bij voorkeur op hun oude school of een school in de buurt) en hen daar goed onderwijs en de juiste ondersteuning te bieden.
- Hiervoor is ook uitbreiding van kennis en expertise bij reguliere v(s)oscholen, mbo-instellingen en samenwerkingsverbanden nodig, alsook samenwerking tussen alle betrokken partijen (naast de school en swv'en ook de jeugdhulpaanbieders en de gemeenten). Een aantal jongeren wordt de komende jaren nog binnen een (meer kleinschalige) gesloten instelling

⁵ Tweede Kamer, vergaderjaar 2021-2022, 35925, nr. 119

⁶ De Tweede kamer is hier in juli 2022 over geïnformeerd.

geplaatst. Ook in dat geval is het belangrijk dat de oorspronkelijke of nieuwe school en het samenwerkingsverband in een vroeg stadium goed betrokken zijn en samenwerken met de school op het terrein van de instelling. Zo kan kennis en expertise worden uitgewisseld en kan er een soepele overgang op het gebied van onderwijs plaatsvinden bij plaatsing in de gesloten jeugdhulp en daarna.

Subsidieregeling residentieel onderwijs

- Vanuit het coalitieakkoord zijn structureel extra middelen vrijgemaakt voor residentieel onderwijs in brede zin (zowel voor het onderwijs in de jeugdhulp- als justitiële kant). Uw voorganger heeft dit in een kamerbrief van maart 2023 aangekondigd. Een deel van de middelen wordt in 2023 en 2024 beschikbaar gesteld via een subsidieregeling ter ondersteuning van het onderwijs in de af- en ombouw van de gesloten jeugdhulp.
- Met behulp van de subsidieregeling 'onderwijscoalities af- en ombouw gesloten jeugdhulp' kunnen de scholen en samenwerkingsverbanden een goed plan van aanpak ontwikkelen en uitvoeren. Er is in 2023 en 2024 in totaal 24 miljoen euro beschikbaar, de regeling is 3 juli gepubliceerd en aanvragen konden nog t/m 2 oktober ingediend worden. Een samenwerkingsverband in het voortgezet onderwijs vraagt namens andere samenwerkingsverbanden, scholen en andere partners zoals gemeenten en zorginstellingen subsidie aan. Inmiddels zijn er 12 aanvragen binnen waarin alle samenwerkingsverbanden deelnemen.

Financiën:

- Dit besluit heeft geen financiële gevolgen. De middelen voor de ophoging van het subsidieplafond vloeien voort uit de korting die is toegepast op de bovenmatige reserves van samenwerkingsverbanden, als één van de drie doeleinden, en is al eerder gecommuniceerd.⁷
- De middelen zijn verplaatst naar het correcte instrument bij de Suppletoire Begroting die op Prinsjesdag naar de Kamer is gestuurd. Daarnaast is er eenmalig in 2023 € 3,5 miljoen beschikbaar voor het toekennen van aanvullende bekostiging. Ook deze middelen vloeien voort uit de korting op de bovenmatige reserves van de samenwerkingsverbanden.
- Residentieel onderwijs wordt gefinancierd van "bekostiging PO-instellingen" op artikel 1 (PO) van de begroting. De subsidie staat onder "overige subsidies" op artikel 1.

⁷Kamerstukken II, 2022-2023, 36200-VIII, nr. 103